

LINUM

Informationsblad
från Skånelin

Våren 1995

ÅRSMÖTE FÖRENINGEN SKÅNELIN

Föreningens medlemmar och andra linintresserade kallas härmed till årsmöte **lördagen den 18 mars 1995 kl 10 00 på Bollerup Naturbruksgymnasium i matsalen.**

- * Årsmötesförhandlingar
- * Föredrag av Hans Allbäck, Fönsterhantverkarna AB. "Svenskodlat lin en miljövänlig basråvara"
- * Kaffeservering
- * Mannekänguppvisning av linnekläder från Maria Maruschka

Hjärtligt välkomna till en intressant dag med Skånelin

Styrelsen

Föreningen Skånelins årsberättelse 1994

Föreningen hade under dess åttonde verksamhetsår, 1994, 315 medlemmar, övervägande delen från Skånelänen. Medlemsavgiften har varit 70:-. Härtill har medlemmar erbjudits möjlighet till frivilligt mecenatbidrag. En liten minskning av medlemsantalet har skett jämfört med föregående år, trots det i omvärlden allt större intresset för linodling och linprodukter.

Följande ledamöter har ingått i Skånelins styrelse:

Göran Kuylenstjerna; ordförande
Eskil Persson; vice ordförande
Sven-Eric Mårtensson
Eva Ekstrand

Barbro Nyberg
Kirsten Persson (personligt mandat)
Betsy Persson; kassaförvaltare
Jan Greger Persson; sekreterare

Styrelsen har under året haft sammanträden 5 gånger, nämligen:

19 januari, Bjärsjölagård
12 mars, Bjärsjölagård (årsmöte)
25 maj, Brydestuan, Svalöv
16 augusti, Betsy Persson, Marieholm
15 november, Jan Greger Persson, Höjs Boställe

Föreningens årsmöte hölls lördagen den 12 mars på Bjärsjölagård under rik tillslutning av intresserade medlemmar. Årsmötet in-

leddes med stadgeenliga förhandlingar och val av styrelse samt övriga funktionärer. Därefter följde två medryckande och intressanta föredrag, först från direktör Lars Törner, Hushållningssällskapet, under rubriken "Linodling i Skåne - till vad?" och därefter från hemslöjdskonsulenten och tillika styrelseledamoten i Skånelin, Barbro Nyberg med titeln "Den skånska spetsens historia". Ett uppskattande auditorium tackade varmt årsmötets föredragshållare.

Övriga aktiviteter

Spinnegille anordnades söndagen den 8 maj i Rönnebergs Härads hembygdsgård i Asmundtorp efter inbjudan från Rönnebergs Härads hembygdsförening, Föreningen Skånelin och Studieförbundet Vuxenskolan. Förmiddagen ägnade spinnerskorna åt att spinna och utbyta erfarenheter i ämnet spinneteknik m m och under eftermiddagen fick sedan allmänheten tillfälle att studera spinnandets mysterier. Hembygdsgården och dess fina samlingar visades för en talrik skara besökanden. Som vanligt har kurser i linberedning anordnats i Skånelins brydestua i Svalöv. Vid Skånedagarna på Bosjöklöster visade representanter för Skånelin beredning och spinning av lin. Sådan demonstration genomfördes också vid de skånska Hörjelsdagarna. Vid "Binäringarnas höstutställning" i Malmö demonstrerades spinning. Linets dag, som den 24 september anordnades i Svalöv i samarbete med Studieförbundet Vuxenskolan, blev som vanligt ett lysande arrangemang, som besöktes av c:a 400 hängivna linsupporters, som förutom en brydestua i full drift fick se vackra utställningar av linnekläder och andra linneprodukter - även exklusivt hellinnepapper visades! - samt också spinning och knyppling av högsta klass.

Under hösten 1994 har studiebesök i "brydestuan" i Svalöv gjorts av textillinjen vid Hässleholms gymnasieskola.

Landets linföreningar ökar ständigt i antal. Till årets linstämma, som linföreningarna höll på Sätergläntan den 6-7 augusti, var

Skånelin representerat av Kirsten Persson. Hennes rapport från ett lärorikt besök på Sätergläntan har varit införd i "Linum hösten 1994".

Vid linstämman på Sätergläntan fick Kirsten Persson kontakt med en finsk storodlare av spånadslin. Denne inbjöd Skånelin m fl till studiebesök i Vasa under november. Ett besök genomfördes också med deltagande av Elna Danielsson, Jan Lindberg och Jan Greger Persson från Skånelin samt representanter från Örebro och Norge. Rapport från studiebesöket i Finland, signerad Elna Danielsson, finns i föreliggande nummer av "Linum, våren 1995".

Underhåll av maskiner

Vissa smärre justeringar gjordes under året på skäkturbinen i "brydestuan". Åtgärderna avsåg att förbättra utmatningen av den färdigskäktade tågan.

"Linum" - Föreningen Skånelins medlemsblad sändes ut våren 1994 och hösten 1994 till föreningsmedlemmarna. Många olika författare medverkade. Utskriften gjordes på Malmöhus läns Hushållningssällskap, tryckningen på Svalöv Weibull AB och utskicket ombesörjdes av kassören, Betsy Persson.

Styrelsen vill rikta ett varmt tack till föreningen Skånelins alla medlemmar för visat stort intresse för föreningens mångskiftande verksamheter.

Svalöv och Hög i februari 1995

Styrelsen för föreningen Skånelin

Göran Kuylenstjerna	Eskil Persson
Sven Eric Mårtensson	Barbro Nyberg
Betsy Persson	Eva Ekstrand
Kirsten Persson	Jan Greger Persson

Något om växtfibrer

Eskil Persson

Textilväxter, även kallade trådväxter eller beklädnadsväxter kallas sådana växter, som kan producera råvaran till beklädnadsartiklar åt människan. Villkoret, för att en växt skall kunna räknas till textilväxter, är att den på eller inuti sig alstrar smala, långsträckta, mer eller mindre cylindriska fibrer eller växttrådar av mer än vanlig seghet och styrka, som därför kan användas till spånad (spinning) och tygtillverkning.

Växttråden kan väsentligen bildas på tre olika sätt:

1. den kan utgöras av hårbildningar på fröskal eller fruktvägg hos tvåhjärtbladiga växter.
2. den kan utgöras av bastceller eller bastknippen ur stammar, likaledes hos tvåhjärtbladiga växter.
3. den kan utgöras av hela kärlnippen ur stam, blad, rot eller frukt hos enhjärtbladiga växter.

Till den första klassen hör som bekant bomull, och kanske mindre känt, vegetabiliskt silke. Bomull erhålles från åtskilliga arter av släktet *Gossypium*. Dessa förekommer både i ört- och trädform och odlas företrädesvis i jordens tropiska och subtropiska regioner.

Till den andra klassen av växtfiber hör i främsta rummet lin, jute och hampa, men också tropiska fiberväxter som rhami, som anses ha den dragstarkaste växtfibern. Även den vanliga svenska linden av släktet *Tilia* producerar bast, som förr kunde användas till bastskor, men företrädesvis till bastmattor och korgar.

Linfibern erhålles som bekant ur stjälken på linplantan, *Linum usitatissimum*. Lintågan utgörs, då den är fullständigt ren, blott och bart av bastceller.

Hampa erhålles från hampväxten, *Cannabis sativa*, och en ren hamptåga utgörs också huvudsakligen av bastceller. Odling av

hampa är i Sverige sedan några år tillbaka förbjuden. Jute kallas basttågorna ur stjälken av några ostindiska arter av ett växtsläkte, *Corchoras*, tillhörande samma familj som vår svenska lind. Jute är jämte bomull den viktigaste växtfibern. Rhami eller kinagräs erhålles ur stjälken av en nässelväxt, *Boehmeria nivea*, och odlas huvudsakligen i Indien och Kina. Förutom att rhamifibern är mycket stark, har den vacker sidenglans och är dessutom den längsta av alla växtfibrer, något som förr gjorde rhami lämplig för repslagning.

Även andra nässelväxter är rika på långa, starka bastceller. Bl a lämnade vår vanliga brännässla, *Urtica dioica*, före bomullens införande råmaterialet till den sk nättelduken (nässelduken).

Till den tredje och sista klassen av växtfiber hör bl a manila-hampa som utvinns ur bladslidorna - oegentligt kallat stammen - från en banansläkting med det förklarande namnet, *Musa textilis*. Manila-hampa producerades förr, som namnet antyder, huvudsakligen på Filippinerna. Agavehampa utvinns ur bladen på olika arter av den numera välkända prydnadsväxten Agave. Praktiskt nog är agavehampan specifikt lättare än vatten, vilket innebär att trossar och tåg tillverkade av agavehampan flyter på vattnet.

Piassava, som vi känner från grövre borstar och kvastar utvinns ur bladslidorna av två palmarter. Även kokos-tågan kommer från en palm, nämligen kokospalmen, *Cocos nucifera*. Där är det fruktväggarnas tjocka, trådiga lager som ger tågan. Som en kuriositet kan nämnas att en med palmerna besläktad växt, *Carludovica palmata*, som har sitt hemland i Latin-Amerika, ger materialet till de berömda panamahattarna. Tågan utgörs av bladens mjuka nerver.

En stor kollektion av prover av växtfibrer bestående av ovan nämnda och ytterligare många fler finns hos Skånelin till utlåning för undervisningsändamål i skolor och studiecirkel. Det har varit Henryk Zienkiewicz demonstrationsmaterial, som han i föl välvilligt donerade till Skånelin.

Studieresa till Finland 9-11 nov 1994

Elna Danielsson

Studieresans syfte var att besöka Skandinavians största enskilda fiberlinodlare, för att se hur man i stor skala bereder linfiber.

Resan företogs med flyg, buss, tåg, taxi, båt och hyrbuss, och anträdde onsdagen den 9 november kl 13 00 från Sturups flygplats, där undertecknad träffade Jan Lindberg. Med 2 stora spettkakor i kartong började vi vår flygres. Väl på Arlanda åkte vi buss till Stockholms centralstation för att möta ytterligare 2 resenärer, Jan Greger Persson från Skåne och Sven-Erik Larsson från Örebro. De hade tidigare på dagen besökt oljelinsodlare i Örebrotrakten. Från stationen gick färden med taxi till Värtahamnen, där ytterligare 3 linintressenter mötte upp - Anne Holen, Kathrin Bringsdel och Ole Gjestvang - alla tre hade kommit med tåg från Norge. Vi var nu 7 resenärer som efter lite strul med biljetter, äntligen var på väg med Silja Line till Finland.

Vi intog en superb måltid ombord och sov några timmar, innan vi kl 08 15 finsk tid anlände till Åbo. Vi hade förbeställt en Volkswagen hyrbuss. Den plus ett redigt snöoväder mötte oss. Snön vräkte ned och det var ett förfärligt väglag. Efter 2 timmars bilfärd, sprack himlen upp och en strålande dag kom oss till mötes. Bilfärden gick mycket bra och kl 12 00 anlände vi till Närpes, 26,5 mil norrut från Åbo. Här möttes vi av vårt värdfolk Merja och Hans Norrholm.

Hans skulle vidare till linkonferens i Vasa, men Merja hoppade in i bussen. Vi körde till ett matställe, där vi intog en stadig lunch, för att orka med dagens strapatser. Från Närpes åkte vi till Övermark, 8 km inåt landet för att besöka Hans och Merjas lingård, "Norrholms utsädesanläggning". Det blev guidning och vi fick se frörening, som var i full gång, så var även bråk- och skäktturbinen, som sysselsatte 4-5 personer. Allt odlades på den egna gården, som idag består av 15 ha fiberlin. Man

hade även boveteodling, sockerbetor och utsädesodling av spannmål. Där fanns också en utsädesanläggning, där de rensade och testade utsäde från många gårdar runt staden Vasa. Anläggningen stod under kontroll av Jordbruksstyrelsen i Finland.

På gården odlade man linsorterna Belinka och Viking. Kvaliteten tyckte man var lika, men Viking gav längre fiber.

De landrötade allt sitt lin och buntade det i kärvar, som förvarades i ett kallt utrymme för att sedan bearbeta det under vintern.

En bråk- och skäktturbin av märket Vanhauwaert användes. De var mycket nöjda med den. Man fick ut 750 kg lintåga och 750 kg frö per ha.

Man sänder c:a 10 ton lintåga per båt till Polen för häckling och spinning på ett privatägt spinneri. Ett våtspunnet lingarn 8/1 och 16/1 av hög kvalitet har de lyckats få fram. Även ett försök har gjorts att spinna 33/1, väteblekt, med utmärkt resultat. Senare under eftermiddagen åkte vi 8 mil inåt landet och besökte Joikipii linneväveri, ett Almedahls företag, som på finska heter Pellavakutomo. Där såg vi många fina vävnader. Man använde sig av lin nr 4, 8, 12, 16, 22 samt bomull nr 20/2 till varp. Till inslag använde man både lin och bomull. Man gjorde sina egna mönster och vävde stora linnedukar, servetter, handdukar, veppor och linnefrotté, både i halv- och hellinne. På väveriet bjöds vi på kaffe och kaka och vi fick träffa ordföranden i Finlands linförening, Riita Sarvikurki och Seppo Hongisto, som var oljelinsodlare.

De kom från en linkonferens, där de hade informerat finska bönder om linodling. Idag odlas det 100 ha oljelin och 15 ha spånadslin i Finland. Men man hoppas på en odling om 700 ha oljelin.

VD för oljeodlarna var Seppo Hongisto och han hade en egen oljelinsodling på 6 ha. Skörden hade varit lite mindre än tidigare år, c:a 800-1 000 kg/ha, men kvaliteten var mycket god.

Vad vi förstod kallpressade han sin olja, syrefritt och sålde som hälsokost. En stor del gick även som vitamintillskott till travhästar, Omega-3.

Kvällen (natten) avslutades hos Hans och Merja som bjöd på köttpiroger och glass med åkerbärssylt, från egen odling. Vi blev mycket väl omhändertagna av vårt värd-folk.

Några få timmars sömn på hotellet i Vasa blev det innan vi åkte till Nordens enda året runt linspinneri, som ligger i Malax. Där träffade vi Stig Hallbeck, som informerade oss om anläggningen.

Fibern som används köps i Belgien på be-redningsverk. De har upptagning från Bel-gien, norra Frankrike och södra Holland. 1994 hade Belgien ett upptag på 65 000 ha. Priserna är höga och spinneriet kan som billigast köpa fibern för 25-30 finska mark per kg häcklat lin. Man köper in en hög kvalitet och sträcker linet 5 gånger dvs 5 sträckband innan man våtspinner till nr 8, 12, 16 och 20. Man använder även kortfibrer max 16,5 cm och torrspinner till tovgarn. Merdelen av tovgarnet används till tapeter och hela 30 % köps av Kinnasand.

Idag bleker man linet med klor, men försök pågår med väteblekning. 60 % av lintråden går till systerföretaget Holma Helsingland, som bearbetar vidare. Man bleker, färgar och spolar garnet.

Vi hade ett underbart väder även sista da-gen och bestämde oss för att än en gång åka till Norrholms och titta på maskinpar-ken.

Där fanns en självgående rysk ryck- och frörepmaskin, som användes. Tyvärr räckte svordomarna inte till, så man skulle försöka köpa en begagnad belgisk. Vidare fanns där en vändare från Belgien och den var man mycket nöjd med liksom övrig belgisk ut-rustning.

Det blev några verkligen intensiva dagar i Finland. Fredag kväll kl 18 00 flög vi åter till Sverige från Åbo och var mycket nöjda med studiebesöket.

PS. I skrivande stund, januari 1995, har det gått 23 ton lintåga från Norrholms med bil till Belgien för häckling. Almedahls väveri i Finland skall producera väven av det.

ANNONS

Utsäde för linsådd.

Viking, 96 % grobarhet samt

Belinka, tidig, 92 % grobarhet.

Beställning och dagsaktuellt pris,

Ring Elna: 0414-21 175

FAO:s lingrupp

Eskil Persson

FN:s jordbruksorgan kallat FAO (Food & Agriculture Organization) med säte i Rom bildade i mitten av 1980-talet en lingrupp, som sedermera avhållit tre omfattande och välorganiserade symposier, först i Polen 1989, sedan i Slovakien 1991 och senast i Tyskland 1993. Vid alla dessa tillfällen har presenterats föredrag och forskningsrap-porter rörande linets skördemetodik, dess beredning och kvalitetsbedömning. Härut-över har också frågor rörande linets föräd-ling samt frågor rörande ekonomin i lin-produktionen tagits upp. Här nedan skall tre föredrag i korthet refereras.

Vid mötet i Tyskland 1993 ändrades nam-net "FAO:s lingrupp" till "Europeiska samarbets- och forskningsgruppen med spånadslin", som planerar att genomföra sitt möte år 1995 ånyo i Polen.

Att rycka eller skära spånadslin vid skör-den?

Presenterat av O Barraquet, Institutet för linteknik, Paris.

Försök utfördes för att jämföra de två skördemetoderna, traditionell ryckning med slätterskörd av spånadslin; i båda fallen skulle linet landrötas. Linets homogenitet efter rötningen liksom variationen i röt-ningstidens längd efter de olika skördeme-toderna skulle studeras, ävensom påverkan av föroreningar av damm och stenar i strängen av linplantor. Bedömning skulle också göras vid skäktning av rötade plantor med och utan rötter. Försök genomfördes på flera försöksplatser med lin av olika längd och olika stråstyrka.

Vid skörden användes en självgående ryckningsmaskin av märke Depoortere,

som utrustats med en lågt sittande skärapparat. Både de ryckta och de skurna linplantorna skulle fångas upp av ryckningsmaskinens gummiband och således hanteras likartat av maskinen.

De tekniska problemen med ryckningsmaskinen blev stora. Det var speciellt svårigheter att finna rätt arbetshastighet så att både ryckt och skuret lin fick likartad behandling vid strängläggningen.

Den huggna linsträngen blev inte så väl sammanhållen som den ryckta. Detta ledde till en varierande tjocklek på linsträngen, vilket orsakade oregelbunden rötning. Risken för stenskador på skärapparaten var stor vid kort stubbsättning. Under försöksåret hade bildats mycket ligglin, något som gjorde huggning av linet praktiskt taget omöjlig, om man strävade efter vackra strängar med parallellt lagda linplantor.

Fälttorkningen gick fortare när linet höggs av, eftersom det placerades luftigt på den lämnade stubben.

Rötningstiden visade sig längre för det huggna linet. Det noterades att vid maskinell ryckning uppstod skador på linplantornas mittsektion orsakade av ryckningsmaskinens gummiremmar, som alltså drog upp plantorna. På dessa sargade ställen på linplantan startade rötningen mycket lätt. Vid skonsam handryckning kan alltså rötningen ha svårt att komma igång!

Häcklad tåga efter de olika skördemomenten visade att den traditionella ryckningen gav högst skörd. Ju högre skärhöjd vid huggning, desto lägre skörd av tåga samt givetvis därav följande också kortare fiberlängd.

Sammanfattningsvis konstaterades att linskörd genom huggning av linplantorna är svår genomförbar i ett upprättstående bestånd av lin och helt ogenomförbar vid ligglin.

Ny teknik för skörd av spånadslin

Presenterat av H Weigelt, Claas OHG, Tyskland.

Hela den traditionella metodiken för linskörd och linberedning bygger på tanken att i slutändan få långfibrer. Rötningen sker på fältet och skaktningen i "fabrik". Proces-

sen är delvis väderberoende och kräver att fibrerna hålles parallella under hela produktionen, vilket gör denna kostsam.

Nya idéer om fiberseparation och om kortfiberanvändning, genom användning av principiellt samma spinnmaskiner som för bomull likaväl som ökad användning av linfibrer inom olika tekniska områden, skapar möjlighet för en bredare användning av linfibrer som råmaterial inom olika marknader. Mot denna bakgrund har Claas OHG i Harsewinkel, Tyskland utvecklat en ny fiberskördeteknik, som avsevärt reducerar kostnaderna jämfört med traditionell fiberframställning. Skördemaskinen har Claas-fabriken utvecklat i samarbete med tre tyska linne/textilföretag.

När fibern är mogen - precis som vid traditionell ryckning - avbryts tillväxten genom att linfältet huggs med slättermaskin. Det är nu en fördel att de stränglagda linplantorna skall användas som kortfibrer, varför linhalm såväl som fibrerna själva utan vidare problem kan hanteras i tilltrasslad form.

Linplantorna läggs således i sträng för att torka. För bästa fröutbyte bör inte strängen vändas, utan istället tröskas linet efter c:a 10 dagar med en vanlig skördetröska med pick-up. Den tröskade linhalmen läggs i sträng efter skördetröskan.

Efter dessa procedurer sättes den nykonstruerade fiberavskiljaren i arbete. Denna maskin plockar upp halmsträngen efter skördetröskan och arbetar sedan i tre moment; först separeras fibrerna från stjälkens veddelar, därefter rensas fibrerna från kvarsittande cellulosa rester och slutligen pressas fibrerna till stora, fyrkantiga balar, som läggs på fältet. Skävorna tas inte till vara. För att göra skördemetoden så kostnadseffektiv som möjligt krävs mycket hög renhet hos fibern samt god verkningsgrad hos fiberavskiljaren. Principiellt är det möjligt att minska de enskilda arbetsmomenten genom att montera en tröska fram till på fiberavskiljaren och således spara in ett körmoment. En sådan maskin är redan i bruk.

Ytterligare fördelar kan uppnås, om avbrott i plantans tillväxt sker på annat sätt än genom huggning och strängläggning. Man har vid Kiels Universitet studerat möjligheterna

att förstöra den nedre delen av linplantan genom att bränna i det stående beståndet med en het låga. Om denna metod används för att avbryta tillväxt, kan linet lämnas att torka stående upprätt och därefter skördas enligt ovan beskrivna metod precis som spannmål.

Skånsk linodling kräver skånska linförsök

Jan Greger Persson

Oljelin odlat i Skandinavien ger linolja med enorma kvalitetsfördelar. Linet skall ge en ljus och ren olja med hög linolensyrhalt samtidigt som skörden hålls på en intressant nivå. Tidigheten är viktig både ur kvalitets- och skördeteknisk synpunkt.

Med ledning av detta lät jag Hushållnings-sällskapet försökspatrull lägga ett sortförsök i min linodling våren 1994. Fel sort i skånsk odling skall inte förstöra det goda skandinaviska ryktet. Här följer 1994 års resultat:

Namn	kg/ha	Oljehalt i aspirerad vara (ts)	Råproteinhalt (Nx6,25) i fettfri ts	Fettsyrasammansättning C18:3
		%	%	
Iduna	1192	39,0	47,7	53,1
Antares	1901	39,9	46,4	56,3
Norlin	1422	38,5	45,6	56,0
Mc Gregor	1252	39,4	46,2	52,6
Flanders	1376	40,8	44,9	55,3
Barbara	1699	39,6	45,3	53,8
Helmi	1362	39,8	47,1	59,2
Blue chip	1415	40,3	45,3	54,6

Tidigheten var mycket svår att bedöma p g a sommarens torka. Den tidiga sorten Antares gynnades och var nära nog färdigutvecklad när torkan slog in. Sammanfattningsvis intresserar jag mig mest för sorterna Antares, Norlin, Flanders och Helmi där tidighet, skördenivå och linolensyrhalt har intressanta värden. Halmprover har också tagits för att få möjlighet att testa fram sorten med de bästa kortfiberegenskaperna.

Doktorsavhandling om oljelin

Vid Sveriges Lantbruksuniversitet doktore-rade under hösten 1994 Sten Liljedahl på en avhandling benämnd "Strategi för förändring - teknologi - och marknadsutveckling av oljelin i Örebroområdet".

Avhandlingen kan beställas på Sveriges lantbruksuniversitet, Inst för ekonomi, Uppsala, tel 018-67 10 00 ankn 1800.

ANNONS

Linfrö - Brita samt rötad linhalm, bråkat och skäktat till salu

Ring Betsy Persson, 0413-70 005

UTSTÄLLNING 25 mars - 22 april

Liv i lin

Vernissage lörd 25 mars kl 10 00 - 13 00

Wanja Djanaieff introducerar utställningen kl 11 00.

Arr: Sjöbo Kulturnämnd/Hemslöjden i Malmöhus Län.

1995 års Spinnegille

Lördagen den 6 maj 1995 inbjuds linspinnerskor till det årliga spinnegillet på Ljungby Gamla Torg.

Deltagarna samlas kl 10 00, spinner och dricker kaffe och utbyter erfarenheter.

Allmänheten hälsas välkommen kl 13 00 att delta i gillet och titta på utställningen.

Matsservering finns på området.

Väg: Mot Ljungby centrum till vänster vid trafikljuset.

Ljungby Hembygdsförening o Vuxenskolan hälsar alla välkomna.

Gemensam buss till spinnegillet

Om tillräckligt antal personer anmäler sig anordnas buss till reducerat pris. Anmäl till Kirsten Persson, tel 0418-60 303 eller Eva Ekstrand, tel 046-77 11 60.

Kontaktpersoner i Skånelin

Jan Greger Persson, tel 046-70 93 86

Eskil Persson, tel 046-32 05 62

Eva Ekstrand, tel 046-77 11 60

Svar på Otto von Friesens öppna brev till Alcro

Skall förklara varför Alcro symboliskt ställts vid skampålen för "mångårig marknadsföring av olämpliga plastfärger och bristande konsumentupplysning", men är egentligen ett lika symboliskt angrepp på industrins hela strävan att utveckla material och metoder, anpassade till förhållandena i samhällets övriga utveckling. Byggnadsmaterialindustrin är alls inte historielös och -fientlig, men kan naturligtvis inte ha som huvuduppgift att enbart bevara allt gammalt utan ser som det viktigaste att möjliggöra utveckling i fas med samhällets övriga förändring.

Samhället har krävt och kräver, om än med olika intensitet, högre standard och utveckling, som knappast är möjlig med ett 100 procentigt bevarande av arbetskraftsintensiva metoder och orationella material. Dock håller vi gärna med om att kontakten bakåt inte alltid varit önskvärd god under perioder då gammal kultur på alla områden fått stå tillbaka för rationalitet och kvantitet.

Dessutom är samhället inget kulturresevat utan en verklighet, där ekonomin styr och där den privata människan måst ta över skötseln av sin vardag själv från yrkesmännen och därför krävt enklare och framför allt snabbare metoder och material för att kunna sköta husunderhållet på en allt mindre tilltagen reell fritid, när dubbelarbete, resor och samhällsengagemang tagit sitt.

Om anpassningen till verkligheten utanför kulturresevaten skall avfärdas som "kulturmord" måste man naturligtvis också ifrågasätta indragning av vatten i stället för

den kulturriktiga brunnen på gårdstunet, installationen av tvättmaskinen i stället för tvättbyket vid ån, användandet av betong i stället för den traditionella stengrunden och bytet till det moderna säkerhetslåset i stället för det gamla fina handsmidda låset.

Dock, byggnadstraditionen skall ha sitt och därför finns informationen om de "gamla, traditionella färgtyperna" i den konsumentupplysning som av så många idag avfärdas som "reklam" och avvisas redan vid dörren eller förpassas oläst till pappersinsamlingen. Där ges möjligheten till användning av rätt material till rätt byggnadsepok: kalkfärg till korsvirkeshusets kalkputs, oljefärg till fönster- och dörrsnickerierna och den ljusa, fina tjäran till bjälkarna. Se vår broschyr "Äkta - Kulturfärger från Alcro".

Vi på Alcro är inga kulturmarodörer, som "inte satt oss in i traditionen" och som "ger goda anvisningar om hur man begår kulturmord". Vi arbetar på ett modernt industriföretag, som med tillgängliga (stora) resurser vill förse marknaden med anpassade material för byggnadsmålning utan att förlora kontakten bakåt. En seriös dialog om dessa mål och medel är önskvärd och nödvändig.

Med vänlig hälsning
ALCRO FÄRG
Hardy Holmberg